

ประโภค ป.ร. ๓
ปัญหา บาลีไวยากรณ์
สอบ วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๔

๑. อัตถะสระ คืออะไร เพราะเหตุไร จึงเรียกชื่อย่างนั้น ตัวไหนใช้เป็นตัวสะกดไม่ได้ และตัวไหนใช้เป็นตัวสะกดได้ ในที่เช่นไร จงตอบพร้อมด้วยยกอุทาหรณ์ ฯ

๒. สนธิ กับ สมास มีประโยชน์อย่างไร และสนธิอย่างไหน ไม่ใช้สนธิกิริโดยปราณี อะไร ฯ สาโนกหมสุม ตัดบทอย่างไร เป็นสนธิอะไรบ้าง ฯ

๓. สังขยา คืออะไร ท่านจัดเป็น นาม ลิงค์ และ วจนะ ไว้อย่างไรภาษาไทยว่า “๒๕๐๔ ปี” ภาษาบาลีว่าอย่างไร ฯ

๔. สมາสอะไرب้าง นิยมบปลงเป็นนบุสกลิงค์ เอกวจนะอย่างเดียว จะทราบได้อย่างไรว่าเป็นสมासไหน ฯ อุปสนตตราตาทิกกิเลส (ขีณาสโว) เป็นสมາสอะไرب้าง จงตั้งวิเคราะห์มาดูตามลำดับ ฯ

๕. ปัจจัยในดักทิชที่นิยมลงกับสังขยา มีกี่ตัว ฯ ไหน นิยมลงกับสังขยาจำนวนเท่าไร หรือใช้ง่ายได้ทั่วไป ฯ วิกล (บกพร่อง) ประกอบด้วย ณุย ปัจจัย จะสำเร็จรูปเป็นอย่างไร จงวิเคราะห์มาดู ฯ

๖. อาคมในอาชญาต กับ อาคมในพยัญชนะสนธิ มีอะไرب้าง และนิยมลงได้ในที่เช่นไร ฯ จงแยก จิ ราดุ ในกัตตุวาก วัตตมานาวิภัตติ เนพะปรัssonท มาดู ฯ

๗. ดูนาทิปัจจัย คือปัจจัยอะไร ในฐานะเช่นไร นิยมแปลงเป็น ย ในฐานะ เช่นไร ต้องอาเทศ ย เป็นอย่างอื่นต่อไปอีก และในฐานะเช่นไร คงรูป ย ไว จงตอบพร้อมยกตัวอย่าง ฯ ชุมมาที (ເດໂຮ) เป็นรูปและ สาระอะไรมีดีบ้าง จงวิเคราะห์มาดู ฯ

ให้เวลา ๓ ชั่วนาพิกา.

ເຈລຍ ປະໂຍດ ປ.ນ. ๓ ປັນຫາ ບາລືໄວຍາກຮົນ

๑. คือ พยัญชนะที่มีเสียงกึ่งสระ คือ กึ่งมาตรา ท่านกำหนดไว้ ๗ ตัว ได้แก่ ย ร ล ว ส ห พ เพาะพยัญชนะเหล่านี้ บางตัวก็รวมลงในสระเดียวกันกับพยัญชนะอื่น ยกเว้นเสียงพร้อมกันได้ บางตัวแม้เป็นตัวสะกดก็คงออกเสียงหน่อนอยหนึ่ง พอให้รู้ว่าเป็นตัวสะกด ๔ พยัญชนะ ๒ ตัว คือ ร ห ใช้เป็นตัวสะกดไม่ได้ ได้แต่ออกเสียงผสมกับพยัญชนะอื่น เช่น กหุโ พรหมา ๆ ที่ใช้เป็นตัวสะกดได้ด้วย คือ ย ล ว ส พ ในที่ที่ซ้อนหน้าพยัญชนะอื่น เช่น -myห กลยาณี ชิวaha ตisma မพໂho เป็นต้น ๆ

๒. สนธิ มีประโยชน์เพื่อย่นอักษรให้น้อยลง เป็นอุปการะในการแต่งฉันท์ และทำคำพูดให้สละสลวย ส่วนสมาชิมีประโยชน์สำหรับตัดตอนวิภาคติดและย่อศัพท์ให้น้อยลงเพื่อสะดวกในการประกอบวิภาคติด เพื่อจะให้เนื้อความเข้ากันทางสมพันธ์ และเพื่อใช้ศัพท์ในพากย์ให้น้อยลง ฯ สารสนธิ “ไม่ใช้ สมโภโค ฯ พยัญชนะสนธิ ”ไม่ใช้ วิการะ ทีโโว รสส นิคคหิตสนธิ ”ไม่ใช้ วิการะ ทีโโว รสส สมโภโค ฯ ตัดบทเป็น สาวโ哥 – อห – อสมิ ระหว่าง สาวโ哥 – อห ต่อ กัน ลบ อ สารเบื้องปลาย สนธิเข้าเป็น สาวโ哥ห์ เป็น프로그ลประสนธิ ระหว่าง สาวโ哥ห์-อสมิ ต่อ กัน มีสารอยู่เบื้องปลาย แปลงนิคคหิตเป็น ม สนธิเข้ากันเป็น สาวโ哥ห์-อสมิ เป็นอาแทนนิคคหิตสนธิ ฯ

๓. គីឡូ សាប៊ុកទៀតដែលបានរាយការណ៍នៅក្នុងក្រសួងពេទ្យ និងក្រសួងសាធារណការ

ปกติสังขยา แบ่งเป็นนาม ดังนี้

ตั้งแต่ เอก ถึง จตุ เป็น สัพพนาม ตั้งแต่ ปัญ ถึง อภิรุณวุธ เป็น คุณนาม
ตั้งแต่ เอกนสต์ ขึ้นไป เป็น นามนาม

ແບ່ງເປັນລິງຄ້າ ດັ່ງນີ້ ດັ່ງແຕ່ ເອກ ຄື່ງ ອຸງກະຈາກ ເປັນ ໄຕຣິລິງຄ້າ ດັ່ງແຕ່ ເອກູນວິສົດີ ຄື່ງ ອຸງກະຈາກ ນຸ່ວິ ເປັນ ອິຕຣິລິງຄ້າ ດັ່ງແຕ່ ເອກູນສົດີ ຄື່ງ ທສສຕສຫສສ ເປັນ ນຸ່ສຸກລິງຄ້າ ດັ່ງແຕ່ ໂກງົງ
ຂຶ້ນໄປ ເປັນ ອິຕຣິລິງຄ້າ

ແປ່ງເປົ້າຈະ ດັ່ງນີ້ ຕັ້ງແຕ່ ເອກ ຂຶ້ນໄປ ເປັນ ເວກວຈະ ຕັ້ງແຕ່ ທຸລີ ຄຶ້ງ ອຸກງາມສ
ເປັນ ພຖວຈະ ຕັ້ງແຕ່ ເອກູນວິສຕີ ຄຶ້ງ ອຸກຈຸນຫຼຸດ ເປັນ ເວກວຈະ ດັ້ງແຕ່ ເອກູນສຕໍມ ຂຶ້ນໄປ ເປັນ
ທວງຈະ ພ

ส่วนปูรณะสังขยา ท่านจัดเป็นคุณนามอย่างเดียว เป็นไตรลิ�ค์ และเป็นเอกวจนะ อย่างเดียว ฯ ภาษาบาลีว่า “จตุสร์สูตรปรัปญากษตากิจ เทว สร์วจตระสหสานิ” ฯ

๔. ได้แก่ สมาร์ทโฟน สมาร์ทวันทว และ อัพยิปการสามส ทราบได้โดยความนิยมต่างกันแห่งสามสเหล่านั้น ดังนี้ Maharajikul ต้องมีสังขยาเป็นบทหน้า บทหลังเป็นประชาน ฯ สมาร์ทวันทว ใช้นามล้วนตั้งแต่ ๒ ศพที่เขียนไป เป็นบทประชานทั้งสิ้น ฯ ส่วนอัพยิปการสามส ต้องมีอุปสัค หรือ นิبات เป็นบทหน้า และใช้เป็นประชานของบทหลังด้วย ฯ เป็นจักษุสุลยาธิกรณพุพิหิสสามส มีวิเสษณุพุพนก กัมธารยสามส และ จักษุสุลยาธิกรณพุพิหิสสามส เป็นภาษาใน มีวิเคราะห์ดังต่อไปนี้-

น. ตุล.	ว. ราโค อาทิ เยส เต ราคาดอย (กิเลสา)
ว. ปุพพ. กุมุ. ว. ราคาดอย กิเลสา ราคากิกิกิเลสา ^๑	
ณ. ตุล.	ว. อุปสนุตา ราคากิกิกิเลสา ยสุส โส อุปสนุตราคากิกิกิเลโซ (ชีณาสโว) ฯ

๔. มี ๖ ตัว คือ ปูรณตักษิณ ๕ ตัว ได้แก่ ติ ณ จ ฉ ມ อ ฯ ในสังขยาตักษิณ มี ๑ ตัว คือ ก ฯ นิยมใช้ลงกับสังขยาดังต่อไปนี้-

ติ ใช้ลงกับสังขยาจำนวน ทุว กับ ติ

ณ " จ ตุ

ฉ " ฉ

ມ ใช้ลงกับสังขยาที่เหลือทั้งหมด

อ ใช้ลงกับสังขยาจำนวนดังต่อ เอกาทส ถึง อภาราส เนพาทีเป็น

วิเสสนาของอิตถีลิงค์เท่านั้น ส่วนที่เป็นวิเสสนาของลิงค์อื่น คงจะด้วย ม ปัจจัย ฯ ส่วน ก ปัจจัย ใช้ลงกับปกติสังขยาได้ทั่วไป ฯ สำเร็จรูปเป็น “ເວກສຸລົມ” ว. ວິກລສຸສ ກາໂວ ເວກລຸໍລົມ ฯ

๕. อาคมในอขายาตมี ๕ ตัว คือ อ อ ສ ห ฯ นิยมลงในที่ดังต่อไปนี้

อ อาคม ลงหน้าชาตุที่ประกอบด้วยวิภัตติหมวด หิยดุตนี อชุชดุตนี ກາລາຕີປຸດີ

อ อาคม ลงท้ายชาตุและปัจจัยที่ประกอบด้วยวิภัตติหมวด อชุชดุตนี ກວິສຸສຸນຸຕີ ກາລາຕີປຸດີ

ສ อาคม ลงท้ายชาตุที่ประกอบด้วยวิภัตติหมวด อชุชดุตนี ในหมวดชาตุทั้งปวง

ห อาคม ลงท้าย ຈາ ชาตุ ใช้ลงได้ไม่นิยมหมวดวิภัตติ

นิคคหิตอาคม ใช้ลงกับชาตุ หมวด รุข ชาตุ แล้วอาเทศเป็นພັນຍັນชະທີສຸດวรรณ ฯ

อาคมในພັນຍັນชະສນີมี ๘ ตัว คือ ຍ ວ ມ ກ ນ ຕ ລ ພ ฯ

นิยมลงในฐานะที่มีສระอยู่เบื้องหลัง เช่น ຍຄາ-ອິທິ เป็น ຍຄາຍິທ ລ-ອາຍຕຳ ເປັນ ດພາຍຕຳ ເປັນ

ຂພາຍຕຳ ເປັນຕັນ ฯ

แจกจังนີ້

เอก.	พ.ຫ.
จีนาตີ	ຈິນຫຼຸດີ
ຈິນາສີ	ຈິນາກ
ຈິນາມີ	ຈິນາມ ฯ

๑. ว. แบบคำพศสตร์ว่า ราคาดอย จ เต กิเลสา ชาติ ราคากิกิกิเลสา.

ໜ. ຄືອ ປັຈັຍມີ ຕຸນ ປັຈັຍເປັນຕົ້ນ ພມຍຄົງປັຈັຍ ۳ ຕັ້ງ ຄືອ ຕຸນ ຕຸວາ ດຸວານ ຂ
ໃນຮູ້ນະທີ່ຮາດຸມີ່ມີອຸປະສົດນໍາຫຼັກ ນິຍມແປລງປັຈັຍ ۳ ດັວນີ້ ເປັນ ຍ ໄດ້ ເຊັ່ນ ປ-ຫາ-ດູນາທີ ປັຈັຍ
ເປັນ ປ່າຍ ເປັນຕົ້ນ ພ ໃນຮູ້ນະເໜຸລ່ານີ້ ດ້ວຍອາເທັສ ຍ ເປັນ ອຳຢາງອື່ນຕ່ອໄປອຶກ ຄືອ-
ຮາດຸທີ່ມີ ມ ເປັນ ທີ່ສຸດ ນິຍມແປລງ ຍ ກັບທີ່ສຸດຮາດຸເປັນ ມຸມ ເຊັ່ນ ອກິ-ຮມ-ຍ
ເປັນ ອກິຣມມ

ຮາດຸທີ່ມີ ທ ເປັນທີ່ສຸດ ນິຍມແປລງ ຍ ກັບທີ່ສຸດຮາດຸເປັນ ຊຸ່ມ ເຊັ່ນ ປ-ມທ-ຍ ເປັນ ປມຊຸ່ມ
ຮາດຸທີ່ມີ ກ ເປັນທີ່ສຸດ ນິຍມແປລງ ຍ ກັບທີ່ສຸດຮາດຸເປັນ ພຸກ ເຊັ່ນ ອາ-ຮກ-ຍ
ເປັນ ອາຮພຸກ

ຮາດຸທີ່ມີ ທ ເປັນທີ່ສຸດ ນິຍມແປລງ ຍ ກັບທີ່ສຸດຮາດຸເປັນ ຍຸກ ເຊັ່ນ ອາ-ຮຸກ-ຍ ເປັນ ອາຮຍຸກ ພ
ໃນຮູ້ນະທີ່ຮາດຸມີ ອາ ເປັນທີ່ສຸດ ຄງຽບເປັນ ຍ ໄວ້ ເຊັ່ນ ອາ-ກາ-ຍ ເປັນ ອາຖາຍ ຂ
ແລະນິຍມແປລງກັບທີ່ສຸດຮາດຸບາງຕົວແມ່ໄມ່ມີອຸປະສົດນໍາຫຼັກໄດ້ບ້າງ ເຊັ່ນ ວິຊ-ຍ ເປັນ ວິທຸ່ຮາ ແລະ
ລກ-ຍ ເປັນ ລຖຮາ ເປັນຕົ້ນ ພ ເປັນກັດຕຸຽບ ກັດຕຸສາຮນະ ກັດຕຸຽບ ດັສສີລສາຮນະ ແລະເປັນສາມາສຽບ
ດັສສີລສາຮນະ ມີເຄຣະຫົດັ້ນຕ່ອໄປນີ້-

ກັດຕຸ. ກັດຕຸ. ວ. ຮມມໍ ວທດີຕີ ຮມມວາທີ (ເຕືອ)

ກັດຕຸ. ດັສສີລ. ວ. ຮມມໍ ວທດີ ສີເລນາຕີ ຮມມວາທີ (ເຕືອ)

ສາມາສຽບ. ດັສສີລ. ວ. ຮມມໍ ວຕຸຕຸ ສີລມສຸສາຕີ ຮມມວາທີ (ເຕືອ) ພ